

Bölüm 5

SUKUKUN RİSKLERİ: GENEL BİR BAKIŞ VE ÖNERİLER

Mehmet ELA¹

GİRİŞ

Sukuk, henüz niş bir enstrüman olarak ancak son yıllarda İslami finans piyasasında kendisine yer bulabilmiştir. Buna rağmen sukuk, İslami finans piyasasının en hızlı büyüyen enstrümanı olarak öne çıkmıştır. Son yıllarda birçok devlet sukuk piyasasına girmeye başlamış ve Türkiye de sukuk ihraçlarını arttırmıştır. Diğer yandan özel sektör sukuk ihraçları da birçok ülkede artmaya devam etmektedir.

Sukuk, İslami bir enstrüman olarak bir yandan İslami prensiplere uyumlu halde iken diğer yandan geleneksel benzerlerinin kullanıldığı birçok alanda kullanılabilir. Özellikle İslami bankaların likidite yönetimine büyük katkı yapan sukuk, ülkeler açısından da yatırımcı tabanının genişletilmesi anlamında oldukça yararlıdır. Bu anlamda sukukun avantajları oldukça fazladır.

Sukukun avantajlarından ülkelerin ve özel sektörün daha fazla yararlanabilmesi için sukukun öncelikle bazı gelişim aşamalarını tamamlaması, bu anlamda potansiyelini gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak sukukla birlikte gelen riskler, sukukun gelişiminin önündeki en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri gibi birçok ülke yanında AAOIFI (Uluslararası Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu) gibi birçok kuruluş da sukukun risklerinin azaltılması için çaba sarf etmektedirler. Buna rağmen sukukun risklerinde azalma sağlanabilmesi için daha çok koordinasyon ve birliktelik gerektiğini vurgulamak gerekmektedir. Bu anlamda sukukun risklerinin azalması ile birlikte daha hızlı gelişim gösteren bir sukuk piyasası önümüzdeki yıllarda görülebilecektir.

Bu çalışmada sukukun riskleri konusundaki literatürde yer alan boşluk doldurulmaya çalışılmış, bu anlamda sukukun risklerine ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Ayrıca, risklerin azaltılabilmesine ilişkin çeşitli çözüm önerileri de sunulmuştur.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi., mehmetela@osmaniye.edu.tr.

sel tahvilin risklerinin karşılaştırılması da diğer bir önemli araştırma alanı olabilecek potansiyelindedir. Ayrıca sukukun riskleri ve getirisi arasındaki ilişki de yeni gelişen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Abdo, H. & Wakkas, F. (2011). *Islamic finance understanding the risk management of Islamic bonds, sukuk*. USA:Lambert Academic Publishing:
- Abdullah, A.A., Yazid, A.S., Abdullah, A. & Kamarudin, M.S. (2014). Risk in funding infrastructure projects through sukuk or Islamic bonds. *International Review of Management and Business Research*, 3(2), 915-929.
- Abu-Alkheil, A. (2012). *Ethical banking and finance: a theoretical and empirical framework for the cross-country and inter-bank analysis of efficiency, productivity and financial performance* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), University of Hohenheim.
- Ahmed, K. (2011). Sukuk: Definition, structure and accounting issues. *MPRA Paper*, No. 33675.
- Alawi, A. & Al-Quati, S.(2014). *Sukuk: the sharia fixed income alternative strategy. Aljazeera capital strategy report*. (23.06.2016 tarihinde http://www.aljziracapital.com.sa/report_file/ess/SPE-171.pdf adresinden ulaşılmıştır).
- Alswaidan, M: W. (2017). *An investigation of sukuk structure risk*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), University of Portsmouth.
- Al-Amine, M. A. M. (2008). řukuk market: innovations and challenges. *Islamic Economic Studies*, 15 (2), 1-22.
- Al-Amine, M. A. M. (2012). *Global sukuk and Islamic securitization market. financial engineering and product innovation*. Netherlands: Brill.
- Al Elsheikh, A. A. A.. & Tanega, J. (2011). Sukuk structure and its regulatory environment in the Kingdom of Saudi Arabia. *Law and Financial Markets Review*, 5 (3), 183-200.
- Azhar, M. & Haider, J. (2012). *Islamic capital market sukuk and its risk management*. Germany: Lambert Academic Publishing.
- El-Qua, O. M., Hasan, F., Rout, B. & Joubaili, A. (2008). *Sukuks-a new dawn of islamic finance era*. (23.08.2016 tarihinde <https://www.gulfbase.com/ScheduleReports/sukuk-170108.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- IFN (2015a). *The dearth in Islamic finance. market report. may 2015* (01.01.2019 tarihinde <https://www.islamicfinancenews.com/> adresinden ulaşılmıştır).
- IFN (2015b). *Islamic finance: talent development survey 2014. market report. may 2015*. (01.01.2019 tarihinde <https://www.islamicfinancenews.com/> adresinden ulaşılmıştır).
- IFN (2016). *IFN education: cultivating talent for islamic finance. vol. 2 issue 11*. (01.01.2019 tarihinde www.IFNEducation.com. adresinden ulaşılmıştır).
- Lackmann, B. G. (2015). Types of sukuk (Islamic bonds) and history of Japanese company issuance. *Nomura Journal of Capital Markets*, 6 (3), 1-20.
- Mseddi, S. & Naifar, N. (2013). Rating methodology and evaluating the issuer of sukuk. *International Journal of Management Science And Engineering Management*, 8(4), 262-275.
- Nanaeva, Z. K. (2010), *How risky sukuk are: comparative analysis of risk associated with sukuk and conventional bonds* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), The British

University of Dubai.

- Nechi, S. & Smaoui, H. E.(2018). Interbank Offered rates in islamic countries: Is the Islamic benchmark different from the conventional benchmarks? *The Quarterly Review of Economics and Finance*, Article in Press.
- Raheem, A. (2015). *Sukuk: a need for more disclosure and better transparency*", (20.08.2017 tarihinde <https://www.linkedin.com/pulse/international-sukuk-need-more-disclosure-better-raheem-cfa-firm> adresinden ulaşılmıştır).
- Tariq, A. A. & Dar, H. (2007). Risk of sukuk structures: implications for resource mobilization. *Thunderbird International Business Review*, 49(2) 203–223.
- Ulusoy, A.& Ela, M.(2016). Sukukun ikinci el piyasa sorunu. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 55-70.
- Ulusoy, A.& Ela, M. (2017). Lack of standardization in sukuk market. *Journal of Islamic Economics, Banking and Finance*, 13(1): 147-169.
- Usmani, M. T. (2008). *Sukuk and their contemporary application*", (26.09.2015) tarihinde <http://www.kantakji.com/media/7747/f148.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Vishwanath, S.R. & Azmi, S.(2009). An overview of Islamic sukuk bonds. *The Journal of Structured Finance*, 14 (4), 58-67.
- Zakaria, N. B., Isa, M. A. M., & Abidin, R. A. Z. (2012). The construct of sukuk, rating and default risk. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 65, 662-667.
- Zin, M. Z. M., Sakat, A. A., Ahmad, N. A., Nor, M. R. M., Bhari, A., Ishak, S., & Jamain, M. P. (2011). The effectiveness of sukuk in Islamic finance market. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5 (12), 472-478.